

DEN MISSIONALE KIRKES VEJ FREM: REFLEKSIONER FRA LAUSANNE 4

Sognepræst, cand.theol. Lasse Holmgaard Iversen
Advokat (H), ph.d., cand.jur. Martin Gräs Lind
Generalsekretær, cand.theol. Søren Skovgaard Sørensen
Studentermedarbejder, stud.theol. Simon Hølmkær Mejdahl

Introduktion

I *Dansk Tidsskrift for Teologi og Kirke* 51, nr. 2 kunne man læse en optakt til Lausanne-bevægelsens fjerde verdenskongres i Seoul i september 2024 (L4-kongressen). Her udtrykte forfatterne håbet for kongressen således: »Seoul 2024 må ikke blive *yet another conference*, for så har vi fejlet. Lad os håbe – og bede om – at kongressen både må give taknemmelighed over Guds mangfoldige kirke, ny inspiration, nye netværk og påbegynde samarbejder, som kan blive definerende for mission i Danmark i mange år frem« (Skjøtt og Mejdahl 2024, 143). I denne artikel vil tre af kongressens danske deltagere give et indblik i nogle af de temaer, som blev vigtige på kongressen, og som har gjort indtryk på dem. Indlæggene er skrevet ud fra deltagernes personlige perspektiv og afspejler dermed deres oplevelse af kongressen.

Lasse Iversen: Sekularisering og mission

I Vesten og i særdeleshed i Europa er sekulariseringen en fuldtone del af vores kultur og samfund, og derfor kan det være svært helt at se, *hvor* omfattende sekulariseringen er, både i vores samfund og i kirken. For det er ikke bare samfundet, som er sekulariseret – det er kirken også.

I »State of the Great Commission«-rapporten (Lausanne Movement 2024e; herefter forkortet SoGC) introduceres den »sekulære vækkelse« med tal, som taler deres eget tydelige sprog: Fra 2010 til 2050 forventer man, at der på verdensplan vil blive 66 mio. færre kristne, mens 61,5 mio. flere vil betegne sig selv som ikke-religiøse (SoGC, 81). Det er gamle nyheder, men det er næppe blevet mindre aktuelt med tiden. Det vigtige er nu at blive skarpere på, hvordan sekulariseringen forstås og defineres, og hvordan vi som kirke er i mission i den sekulære kultur og kontekst, vi er en del af.

Definitioner og afgrænsning

Sekularisering kan forklares og defineres fra forskellige vinkler. Den definition, som SoGC har, er, at religiøs praksis flytter fra det fælles offentlige liv til det private; at der observeres en nedadgående deltagelse i religiøst liv eller nedgang i mennesker, som identificerer sig som religiøse. Det medfører et skifte fra et samfund, hvor det er nærmest umuligt ikke at tro på Gud, til at religiøs tro bliver én mulig livstydning blandt flere – selv for den mest dedikerede troende (SoGC, 102; jf. Taylor 2007, 1-4).

I en dansk sammenhæng tydeliggøres det ved, at selv om 70,7% af den danske befolkning er medlemmer af folkekirken (Folkekirken Uddannelses- og Videnscenter 2025), svarer blot 43% af folkekirkens medlemmer, at de har en kristen tro (Poulsen m.fl. 2021, 30). Og sandsynligvis vil endnu færre af dem have en praksis omkring deres tro.

Magnus Malm går et skridt længere, når han skriver: »Vi forstår normalt sekularisering som en betegnelse for, at mennesker holder op med at tro på Gud og ikke længere går i kirke. Men her møder vi en anden side af sekulariseringen, som er mindst lige så afgørende: Mennesker tror på Gud og går i kirke, men det får ingen konsekvenser for deres liv« (Malm 2015, 15).

Begge perspektiver – at sekularisering kan måles på, hvem der ikke længere definerer sig som kristne, og at det er en forandret måde at være troende på – er relevante at have med os, når vi skal prøve at se på, hvad sekularisering betyder for mission og kirke.

Mission

Det sekulariserede individ, samfund og den sekulariserede kirke er den kontekst, vi er kirke i, og derfor også konteksten for mission. Det diskuteres sommetider i en dansk kontekst, om man kan være i mission i et land, hvor så mange er medlemmer af en kirke, og hvor kristentroen ligger lige under overfladen; »skrabelodskristne«, som den tidligere biskop Jan Lindhardt kaldte de kulturkristne danskere. Men hvis Malm har ret i, at sekularisering, ud over at være traditionstab, også er afkristning af individer – også selv om de er medlemmer af folkekirken – så må der fortsat være basis for mission. Og vi, som lever i en sekulariseret kultur, må anse vores samtid for at være en missionel kontekst. Det kan være komplekst, fordi dele af kirken og mange af dem, kirken er i mission overfor, betragter sig selv som (kultur)kristne. Derfor er det også helt afgørende, at mission ikke bliver objektivisering af andre, men inddragelse, samt at kirken viser evangeliet i handlinger – sammen med de mange ord, som vi er så gode til.

På L4-kongressen drøftedes nogle perspektiver, som kan bidrage til den refleksion, vi som kirke og enkeltpersoner må gøre os i en sekulær tid. Jeg vil nævne nogle af dem her.

Den bedre historie

Når kristendommen ikke accepteres som en mulighed i et sekulært samfund, er det afgørende, at kirken synliggør kristendommens relevans og aktualitet som livstydning for den enkelte og som funda-

ment under samfundet. Kort sagt: at det er plausibelt at tro på Gud.

Og lad mig indskyde her, at det ikke betyder, at vi som kirke i et »kristent land« som Danmark skal drømme os tilbage til den konstantinske æras storhedstid, hvor stat og kirke, samfund og religion var så tæt knyttet, at man ikke vidste, hvornår den ene sluttede, og den anden begyndte. Det er i hvert fald ikke et værn mod sekularisering, men snarere en forudsætning for, at samfund og kirke sekulariseres.

Tilbage til plausibiliteten. Måden hvorpå kirken gentagne gange har vist sin relevans i verden, har været ved at fortælle en bedre historie. I en tid, hvor mange ser sig omkring for at finde håb i en kaotisk verdenssituation, har kirken derfor en opgave i at formidle håb og pege på Gud som én, man kan forankre sit og verdens håb hos. I en tid, hvor sekulære tænkere opdager »how deeply European values are in fact rooted within the Christian framework and how human rights and dignity presuppose an objective moral ground that cannot be found in secular relativism«, må kirken »enter this dialogue with wisdom and humility, showing why the Jesus we follow actually tells 'the better story' and how the gospel is deeply good for the flourishing of the individual and society as a whole. Rather than just stating Christian truth, we need to show the plausibility structures of our faith« (SoGC, 426; se også Holland 2020). Øvelsen består i at dele »den bedre historie«, for eksempel hvad angår ensomhed, materialisme, seksualitet, identitet, værdi ... Fortsæt selv listen.

Spredt kirke

Et andet perspektiv på mission i en sekulær kontekst, er udrustningen af kirkens medlemmer til at være »spredt kirke«. Vi er »samlet kirke«, når vi mødes til gudstjeneste og i andre fællesskaber, hvor vi opbygges og deler tro med hinanden. Og vi er spredt kirke i vores hverdag, hvor vi vidner om Jesus gennem ord og handlinger på vores job og studiested, til fritidsaktiviteter, blandt venner og familie og så videre. I disse relationer er det os, som bidrager til kristendommens plausibilitet, for når man ser, at troen på Jesus er levende og har en positiv indvirkning på en andens liv, kan spørgsmålet opstå: »Kan det måske også give mening for mig ...?« Og ikke nok med, at dét kan få kristentro til at fremstå som et plausibelt valg; det bliver også et modbillede til den instituti-onaliserede og ceremonielle kristendom, som mange forbinder med kristentro.

Udfordringen til kirken er: kalder og udruster kirken søndagsmenigheden til at være »spredt kirke«? Der er brug for, at præster og menighedsledere i højere grad gør det, hvis evangeliet skal nå ud til de sekulariserede danskere.

Grøde

Hvad sker der, når et samfund er fuldt ud sekulariseret? Så vender religionen tilbage. Det er en påstand. Men den er ikke helt grebet ud af den blå luft – for sker der ikke noget i vores tid og i vores sekulariserede verdensdel i disse år, hvor mange igen omtaler tro som noget relevant og som en plausibel livstydning? Måske fordi de opdager, at de har brug for et ståsted i livet? Måske fordi det slider på mennesket

at have sig selv i centrum? Måske fordi de opdager, at ikke alt kan forklares med logik og erfaringer?

Er vi vidner til en gryende religiøsitet i Vesten? Vi ser i hvert fald, at der spørges efter kirken og dens budskab i sammenhænge, vi ikke har set i mange år. Spørgsmålet er, om det er et øjebliksbillede eller en ny tendens?

Uanset hvad må kirken – samlet og spredt – agere med visdom og kalde til at være i relation med Jesus som et personligt valg, samtidig med at vi fastholder, at den kristne tro er mere og større end det personlige og private, og at den har relevans langt ud over individet.

Martin Lind: Mission på arbejdspladsen – fra en lægmands perspektiv

Den gammeldags fortælling om mission som missionæren fra det vestlige land, der drager til verdens ende for dér at udbrede evangeliet for alle folkeslagene, udgør en forsvindende lille del af virkelighedens mission i det 21. århundrede. Mission er langt mere nuanceret og burde måske i dag i endnu højere grad dreje sig om den grundlæggende forståelse af det at være trofast kristen over for omgivelserne i hverdagen, dér hvor de fleste faktisk lever deres liv. Dette fokus har stået stærkt i Lausanne-bevægelsen særligt siden verdenskongressen i Cape Town i 2010, hvor det i Cape Town-erklæringen lyder: »Vi opmuntrer alle troende til at acceptere og fastholde, at deres eget daglige arbejde og mission er at være, hvor Gud har kaldet dem til at arbejde. Vi opfordrer præster og menighedsledere til at støtte mennesker

i en sådan tjeneste – i samfundet og på arbejdspladsen – til 'at udruste de hellige til at gøre tjeneste' i alle aspekter af deres tilværelse« (Lausanne Movement 2011, 48-49). Det daglige liv som kristen på arbejdspladsen rummer et stort og uforløst missionspotentiale, som alle kristne – inklusive teologer! – bør være meget opmærksomme på.

Workplace mission i kontekst

I Lausanne-bevægelsen har der været fokus på *workplace mission* allerede siden den anden verdenskongres i Manila i 1989 (se Yih 2018). Som nævnt lød kaldet også stærkt fra Cape Town i 2010, og det har blandt andet ført til konferencen Global Workplace Forum i Manila i 2019 (GWF2019), hvor jeg havde fornøjelsen af at deltage. Her var cirka 850 personer fra 110 lande samlet for at sætte fokus på inddragelsen af helt almindelige kristne i missionsforståelsen og -arbejdet, som her blev beskrevet som *the missing link* i verdensevangelisation og i opfyldelsen af missionsbefalingen. Billy Graham udtalte før sin død i 2018, at han troede, at dette tema ville blive et af de næste store skridt, som Gud ville gøre globalt. Han regnede det for en måde at nå ud til den globale urbane verden med det kristne budskab i 2020'erne, hvor verdensbefolkningen koncentrerer om de store byer.

På trods af gentagne opfordringer til at tænke alle kristne med i missionsarbejdet, er der i praksis stadig et stort efterslæb i store dele af den globale kirke (White og Peel 2023). Derfor var der naturligt nok også fokus på det på L4-kongressen, blandt andet i en bibeltime af tyske Ju-

lia Garschagen (se Lausanne Movement 2024d). Her var en af hovedpointerne, at kirken eksisterer for at elske, tjene, sende og udruste de 99% af kirken, som ikke får deres løn fra kirken. Den filippinske biskop Efraim Tendero fremhævede også fem nødvendige reformer i kirken, hvoraf den ene er inddragelsen af alle kristne i missionsarbejdet (se Lausanne Movement 2024c). Det er ikke blot praktisk umuligt, men også teologisk dybt uønsket, hvis lønnede præster og missionærer skulle løse opgaven alene. Som et af Lausanne-bevægelsens slogans siger det: »Hele kirken bringer hele evangeliet til hele verden.« Også her er begrebet »spredt kirke« centralt.

Det handler dybest set om discipelskab i hele livet (jf. Jolley, u.å.). I SoGC fremhæves netop behovet for discipelskab som den største mangel i opfyldelsen af missionsbefalingen, og her skiller integration af profession og tro sig ud som det område, hvor der er længst vej fra virkelighed til ideal (SoGC, 341-3). Det understreger, at der er behov for en øget indsats fra kirkelige ledere, når det handler om udsendelse og udrustning af lægfolk.

Workplace mission i praksis

Kaldet til *workplace mission* rummer en udfordring til både præster og kirkelige ledere og til lægfolket. Begge parter må gøre sig klart, at mission handler om langt mere end at tale om tro og svare på svære spørgsmål, selv om det naturligvis også er inkluderet. Det handler også om helt lavpraktisk næstekærlighed og god varetagelse af sit arbejde. Arbejdspladsen er en af de bedste platforme for relationel,

integreret og organisk mission. Sådan har kirken spredt sig siden begyndelsen, og det må kirken besinde sig på også i dag (White og Peel 2023). Gennem deltagelsen på Lausannes konferencer er jeg blevet bekræftet i min tro på vigtigheden af dette tema og udfordret til at arbejde videre med temaet i min kontekst ved at være bevidst om min rolle som kristen advokat, arbejdsgiver og samarbejdspartner.

Mere inspiration til denne type arbejde kan findes gennem flere af Lausanne-bevægelsens *issue networks*, navnlig »Business as Mission«, »Tentmaking« og »Workplace Ministry« (se Lausanne Movement, u.å.).

Søren Sørensen: Kirkens enhed

Ved L4-kongressen var det særligt emnet kirkens enhed, som fik min opmærksomhed – stærkt præget af mangfoldigheden blandt de 202 forskellige deltagende lande. Og allerede fra første dag fremholdt Michael Oh, generalsekretær i Lausanne-bevægelsen, at sammen er vi bedre og smukkere, og i kirkens enhed holdes vi ydmyge (se Lausanne Movement 2024b). Selv om der aldrig har været flere kristne end i dag, er det alligevel et faktum, at der i morgen vil være flere mennesker end i dag, som ikke kender Jesus Kristus, pointerede han med sorg i stemmen. Vi mister dagligt terræn og må søge Gud – sammen. Vi er alle afhængige af ham i mission.

»I dont need you«

I sin indledningstale opmuntrede Oh til at stå sammen frem for at konkurrere mod hinanden. Vi har brug for hinanden. Det

værste, vi kan sige, er: »I dont need you« (jf. 1 Kor 12,21-26). Vi har ikke mandat til at tale ned om andre lemmer på legemet. Paulus skriver: »De lemmer på legemet, som synes at være de svageste, netop de er nødvendige, og de lemmer, som vi synes, er mindre ære værd, dem giver vi desto større ære« (1 Kor 12,23). Vi er fælles i mission og kan ikke sige »jeg har ikke brug for dig«. Det er ikke at fremme evangeliet. Vi må tværtimod søge hinanden (jf. Hebr 10,24).

Kirkens enhed er ikke noget, vi selv kan skabe. Den er plantet solidt udenfor os selv – i treenigheden. Den er forankret i Guds eget fællesskab. Det var netop Jesu bøn, at vi skulle være et, ligesom han og Faderen (Joh 17,21). Det er virkelig befriende, for så er enheden ikke afhængig af vores enighed og ej heller af vores forskelligheder.

Apostlenes Gerninger 15: et bibelsk grundlag

Den egyptiske presbyterianske professor Anne Zaki gav en af kongressens mest tankevækkende taler med titlen »Confronting Division« (Lausanne Movement 2024a). I sin tale tog Zaki fat på nogle af de mest presserende udfordringer, kirken står overfor i dag: splittelse, kulturelle skel og teologiske uoverensstemmelser. Hun tog udgangspunkt i kirkemødet i ApG 15, hvor den tidlige kirke konfronterede lignende udfordringer. Mødet illustrerer, hvordan den tidlige kirke håndterede dybe teologiske og kulturelle forskelle mellem jøde- og hedningekristne. Konflikten handlede blandt andet om, hvorvidt hedningekristne skulle over-

holde Moseloven. Med ydmyghed og mod tog lederne i den tidlige kirke hul på vanskelige samtaler, ledt af Helligånden. Resultatet var en beslutning, der ikke alene bekræftede evangeliets frihed, men som også sørgede for, at kirkens enhed blev bevaret.

En tavs kirke i splittelse

Zaki fortsatte med at reflektere over, hvordan nutidens kirke ofte befinder sig i lignende situationer. Hun sammenholdt formaningen til enhed med en advarsel mod tavshed over for vranglære. Tavshed kan være en alvorlig hindring for kirkens troværdighed og mission: »When we are silent in moments of truth telling, the future of the church is at stake« (Lausanne Movement 2024a, 11:13-11:25). Prisen for kirkens tavshed over for vranglære er alarmerende høj, og det skal vi lægge os på sinde. Zaki fremhævede, at mange kristne er tilbageholdende med at tage de vanskelige samtaler om teologiske og etiske spørgsmål. Hun opfordrede kirken til at konfrontere disse problemer med mod – men også med en ydmyghed, der søger at forstå og inkludere forskellige perspektiver. Det er en fristelse, måske særligt på tværkirkelige missionskonferencer, at betone ønsket om at bevare kirkens enhed på bekostning af Bibelens advarsel imod vranglære. Her sammenholdt Zaki begge poler stærkt på en måde, så de ikke blev spillet ud mod hinanden. Hendes appel var klar: »Do not divide where Jesus have united« (Lausanne Movement 2024a, 14:12-14:16).

En central pointe i Zakis tale var desuden at understrege Helligåndens rolle i

at lede kirkens mission. Hun understregede, at det er Helligånden, der sætter både retningen og tempoet for kirkens mission samt bevarer enheden i Kristi legeme. Uden Helligåndens vejledning risikerer kirken at fare vild i egen stolthed og selvvalgte prioriteter. Zaki opfordrede deltagerne til at søge Helligåndens vejledning aktivt, især når det handler om at navigere i komplekse og splittende spørgsmål. Hun mindede os om, at det er Helligånden, der giver kraft til at overkomme skel og søge forsoning.

Peters forvandling og ansvarlig frihed

I sin tale fremhævede Zaki apostlen Peter som et eksempel på forvandling og ansvarlig frihed i Kristus, fra hykleriet i Antiokia (Gal 2,11-14) til mødet i Jerusalem. Peter gik fra at være fastlåst i en snæver forståelse af evangeliet til at blive en leder, der med mod og åbenhed inkluderede hedningekristne. Zaki reflekterede over, hvordan nutidens kirke kan lære af Peters rejse. Hun understregede, at friheden i Kristus ikke betyder, at vi kan handle uden omtanke. Tværtimod betyder det, at vi har et ansvar for at sikre, at vores handlinger bygger op og tjener evangeliets formål.

Zaki afsluttede sin tale med en opfordring til bøn og handling. Hun opfordrede kirken til at være et vidnesbyrd om evangeliets forvandlende kraft gennem sin enhed og mission. Hendes afsluttende bøn var en påmindelse om, at kirkens enhed ikke er et selvmål, men en forudsætning for, at evangeliet kan bringes ud til verden – og heldigvis en forudsætning, der er solidt plantet i Gud selv.

Til videre proces

Michael Ohs og Anne Zakis taler var for mig en kraftfuld påmindelse om, at kirken ikke kan undgå at tage de svære samtaler om splittelse, teologi og kultur. Gennem Helligåndens ledelse til troværdig ydmyghed og mod må vi finde en vej frem, der både bevarer evangeliets sandhed og fremmer enheden i Kristi legeme. Deres budskab udfordrede deltagerne til at forpligte sig på både at konfrontere splittelser og søge enhed, så Guds mission kan fortsætte uhindret.

Igen og igen blev ordet *collaboration* brugt på kongressen, og det blev en trædesten for mig, så det midt på ugen lykkedes at samle en flok missionsledere, som vi i Luthersk Mission allerede havde forbindelse til i global mission. Vi var 18 ledere samlet til en frokostsnak om, hvordan vi kan blive bedre til at spille sammen som hold med Helligånden som styrmand. Til frokostmødet besluttede vi at fortsætte dialogen senere med tre hovedtemaer: fælles sendelse, teologisk uddannelse og samarbejdet med de unge. På den måde kom kongressen allerede undervejs til at betyde et styrket samarbejde i min tjeneste.

Afslutning

Således har vi givet et lille indblik i nogle af de temaer, som blev berørt på L4-kongressen, og de tanker, som det har sat i gang. Disse og flere andre vigtige temaer fra kongressen behandles også i Evangelisk Alliances podcast *Sendt* (Evangelisk Alliance 2025), som udkom løbende i foråret 2025, og som vi kraftigt vil opfordre til at lytte til. Det er vores håb, at vi

på denne måde kan være med til at sætte gang i samtalen om mission i dag i dansk kirkeliv, og at kirken i Danmark må få fornyet mod og kraft til at være med i Guds mission i verden.

Bibliografi

- Evangelisk Alliance. 2025. *Sendt* (podcast). open.spotify.com/show/47dePp69Y32L5ZedGBJpFn.
- Folkekirkens Uddannelses- og Videnscenter. 2025. »Folkekirken i tal: Medlemstale«. www.fkuv.dk/folkekirken-i-tal/medlemstal.
- Holland, Tom. 2020. *Herredømmet: Da kristendommen skabte den vestlige bevidsthed*. Oversat af Peter Dürrfeld. København: Kristeligt Dagblads Forlag.
- Jolley, Matt. u.å. »What Is a Whole-Life Disciple?« LICC. Set 27. februar 2025. www.licc.org.uk/resources/what-is-a-whole-life-disciple.
- Lausanne Movement. 2011. *Cape Town-erklæringen: Et kald til at tage del i Guds mission*. Oversat af Birger Pettersen. Fredericia: Lohse; Espergærde: Evangelisk Alliance.
- Lausanne Movement. 2024a. »Confronting Division: Pursuing Unity Through the Spirit«. 2024. www.lausanne.org/video/confronting-division-pursuing-unity-through-the-spirit.
- Lausanne Movement. 2024b. »Declare and Display: Collaborative Action for Christ's Mission«. 2024. www.lausanne.org/video/declare-and-display-collaborative-action-for-christs-mission.
- Lausanne Movement. 2024c. »Empowering Every Believer for Global Mission«. 2024. www.lausanne.org/video/empowering-every-believer-for-global-mission.
- Lausanne Movement. 2024d. »Holy Ground: Living Out Faith in the Workplace«. 2024. www.lausanne.org/video/holy-ground-living-out-faith-in-the-workplace.
- Lausanne Movement. 2024e. »State of the Great Commission: Report prepared for Lausanne Global Congress Seoul-Incheon 2024«. Redigeret af Matthew Niermann m.fl. Kan tilgås på www.lausanne.org/report, hvor en PDF-udgave også kan downloades. Sidetal henviser til PDF-udgaven.
- Lausanne Movement. u.å. »Issue Networks«. Set 25. februar 2025. www.lausanne.org/issue-networks.
- Malm, Magnus. 2015. *Som om Gud ikke findes: Hvad sker der, når livet sekulariseres?* Oversat af Leif E. Kristensen. Frederiksværk: Boedal.
- Poulsen, Jais, Astrid Krabbe Trolle, Maike Friischman Larsen og Bjarke Schønwandt Mortensen. 2021. *Religiositet og forholdet til folkekirken 2020: Bog 1 – Kvantitative studier*. København: Folkekirkens Uddannelses- og Videnscenter.
- Skjøtt, Bodil og Simon Hølmkær Mejdahl. 2024. »Lausanne 4 – lad kirken proklamere og demonstrere Kristus sammen«. *Dansk Tidsskrift for Teologi og Kirke* 51 (2): 137–44.
- Taylor, Charles. 2007. *A Secular Age*. Cambridge, MA: Belknap.

White, Jerry, og Bill Peel. 2023. »The Most Strategic Mission Field«. 2. maj 2023. www.lausanne.org/about/blog/the-most-strategic-mission-field.

Yih, Lee. 2018. »A Theology of the Laity«. 25. april 2018. www.lausanne.org/content/theology-laity.

Forfattere

Lasse Holmgaard Iversen
Christianskirken, Aarhus
Frederikshaldsgade 15, 8200 Aarhus N
lahi@km.dk

Martin Gräs Lind
Advokatfirmaet Lexius
Solbjerg Søvej 31, 8355 Solbjerg
mgl@lexius.dk

Søren Skovgaard Sørensen
Luthersk Mission
Industrivænget 40, 3400 Hillerød
sss@dln.dk

Simon Hølmkær Mejdahl
Evangelisk Alliance i Danmark
Katrinebjergvej 75, 8200 Aarhus N
shm@evangeliskalliance.dk